

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ФУНКЦІЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Пономаренко О. Г., к.е.н., доцент
доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Медведенко К. О., здобувач СВО «Магістр»
Полтавська державна аграрна академія

Зміна теоретичних уявлень про функції бухгалтерського обліку мотивована потребою адекватної наукової відповіді на процес зростання вагомості бухгалтерської діяльності в сучасному соціально-економічному просторі [1].

Загальна теорія бухгалтерського обліку визначає його сутність через три функції [5]:

- 1) документальну реєстрацію господарських операцій;
- 2) обробку інформації (з первинних документів);
- 3) надання отриманих в результаті обробки узагальнених даних користувачам.

Класичний підхід до визначення функцій бухгалтерського обліку має дещо інше трактування. Зокрема, виділяють функції: інформаційну, контрольну, управлінську.

Зустрічається інший варіант набору функцій: інформаційна, оціночна, аналітична, контрольна.

Сучасні науковці тяжіють до розширення переліку функцій та їх деталізації. Зокрема виокремлюють функції: інформаційна; планова; прогностична; аналітична; зворотного зв'язку; оцінювальна; соціальна; науково-пізнавальна; контрольна; регулююча.

У філософському розумінні функція є вищим проявом якісних властивостей «об'єктів» у певній системі суспільних відносин.

У теорії соціології під функціями розуміють ролі, які відіграють соціальні інститути у розвитку суспільства [2]. Практично у кожній науці зміст функцій зводиться до визначення призначення, сфери використання об'єкта або зобов'язань, виконання яких беруть на себе професіонали у певній галузі знань. У цьому зв'язку функції бухгалтерського обліку є конкретним вираженням його місця та ролі як в

управлінні кожним окремим підприємством, так і в ідентифікації бухгалтерського інституту в соціально-економічному просторі.

Перелік функцій бухгалтерського обліку формується за ринковим правилом співвідношення попиту і пропозиції [3].

Дія правила попиту у бухгалтерському обліку приводить до виникнення запитів на бухгалтерську інформацію з боку індивідуальних користувачів і заінтересованих інституціональних груп, що дає змогу зробити висновок про існування функціональної затребуваності бухгалтерського обліку, які дають пояснення тому, як виникають функції бухгалтерського обліку (з виникненням відповідних запитів до системи бухгалтерського обліку).

Правило пропозиції реалізується через внутрішні можливості бухгалтерської професії в удосконаленні інструментів облікового забезпечення ефективних комунікацій між учасниками економічних відносин як на рівні кожного конкретного підприємства так і в межах держав й усього ділового світу [3].

Розвиток функцій бухгалтерського обліку згідно положень інституційної теорії ґрунтується на взаємодії функціональної затребуваності (зовнішніх проявів) і функціональних можливостей (внутрішніх проявів) бухгалтерського обліку [жук розв'язує функції].

Отже, для управлінської функціональної затребуваності актуальні класичні функції обліку (інформаційна, контрольна, аналітична). Якщо має місце інституціональна затребуваність то проявляються нові функції обліку, що потрібні для виконання ним нової та вищої місії в соціально-економічному просторі.

Серед таких функцій: соціальна, екологічна, регулююча, мотиваційна, прогностична, біхевіористична та інші [6].

Ідея введення в наукову площину соціальної функції обліку належить Малюзі Н.М. [4], оскільки «... розвиток бухгалтерського обліку повинен відбуватися відповідно до суспільних потреб» [4].

Механізм реалізації даної функції вже працює в розвинутих країнах світу, що підтверджується широким представленням для громадськості соціальних звітів.

Формати таких звітів не регламентовані урядовими чи професійними організаціями країн, а мають специфічний характер представлення і змістовного наповнення. Перевага надається візуальному наповненню звітів, що робить їх більш доступними для розуміння широкому колу зацікавлених осіб [5].

Список використаних джерел:

1. Жук В. М. Інституціональна теорія бухгалтерського обліку: відповідь на виклики сучасності / В. М. Жук // Бухгалтерський облік і аудит. – 2015. – № 8-9. – С. 14-23.
2. Жук В. М. Розвиток функцій бухгалтерського обліку / В. М. Жук // Економіка АПК. – 2016. – № 6. – С. 71-76.
3. Кірейцев Г. Г. Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки : [монографія] / Г. Г. Кірейцев. — Житомир : ЖДТУ, 2007. – 236 с.
4. Малюга Н. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в Україні: теоретико-методологічні основи: дис....доктора економ. наук: 08.06.04 / Н. М. Малюга – Житомир, 2006. – 397 с.
5. Садовська І. Б. Розвиток функцій управлінського обліку в умовах інституціональних змін / І. Б. Садовська // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2014. – № 4 (28). – С. 281-286.